

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ
МЕДИКО-ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**КАФЕДРА СУСПІЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН
КАФЕДРА ДИТЯЧИХ ХВОРОБ**

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

**У МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ**

**«СОЦІАЛЬНО-ЕТИЧНІ ТА ДЕОНТОЛОГІЧНІ
ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОЇ МЕДИЦИНИ
(НЕМЕДИЧНІ ПРОБЛЕМИ В МЕДИЦИНІ)»**

28-29 ЛЮТОГО 2024 РОКУ

м. Запоріжжя

УДК 614.253
С69

Редколегія:

Л.М. Боярська – завідувач кафедри дитячих хвороб ЗДМФУ, кандидат медичних наук, професор;

І.Г. Утюж – завідувач кафедри суспільних дисциплін ЗДМФУ, доктор філософських наук, професор;

Ю.В. Котлова – кандидат медичних наук, доцент кафедри дитячих хвороб ЗДМФУ;

Д.П. Сенетий – доктор філософських наук, доцент кафедри суспільних дисциплін ЗДМФУ;

Н.В. Спиця – кандидат філософських наук, доцент кафедри суспільних дисциплін ЗДМФУ;

Ю.О. Ірiogлу – кандидат історичних наук, доцент кафедри суспільних дисциплін ЗДМФУ.

С-69 Соціально-етичні та деонтологічні проблеми сучасної медицини (немедичні проблеми в медицині): зб. матеріалів V Міжнародної науково-практичної конференції (28-29 лютого 2024 року). – Запоріжжя: ЗДМФУ, 2024. – 312 с.

Автори матеріалів несуть повну відповідальність за достовірність наданої у доповідях інформації й точність наведених цитат. Точка зору автора не завжди може співпадати з позицією редколегії.

<i>Добридень О.В., Колдунов Я.В.</i> ДУХОВНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ЯК ФУНДАМЕНТАЛЬНА КОМПОНЕНТА ЗДОРОВ'ЯЗБЕРІГАЮЧОЇ КУЛЬТУРИ СТУДЕНТІВ-МЕДИКІВ.....	45
<i>Дружкін М.В.</i> ПЕРЕТИН МЕЖ: ЕТИЧНІ ТА СОЦІАЛЬНІ РАМКИ КІБОРГІЗАЦІЇ ТА ГЕНЕТИЧНОГО ДИЗАЙНУ В СУЧАСНОМУ СВІТІ ТА УКРАЇНІ.....	46
<i>Іванькова Н.А.</i> ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ ЯК НОВА ПАРАДИГМА ОСВІТИ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ.....	47
<i>Коваленко В.А.</i> СУЧАСНІ МЕДИЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ: МІЖ ПРОГРЕСОМ І ЕТИКОЮ.....	48
<i>Лісунов М.С.</i> ТРАНСГУМАНІЗМ ТА БІОЕТИКА – СОЦІОКУЛЬТУРНІ ПОГЛЯДИ НА ВДОСКОНАЛЕННЯ ЛЮДИНИ.....	49
<i>Лісунова Т.О.</i> ДОСЛІДЖЕННЯ ФЕНОМЕНУ ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ В РАМКАХ МІЖДИСЦИПЛІНАРНОЇ МЕТОДОЛОГІЇ.....	51
<i>Моргунцов В.О.</i> ТРАНСГУМАНІЗМ ТА МОРАЛЬНЕ УДОСКОНАЛЕННЯ: ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК ТА ВИКЛИКИ.....	53
<i>Недельська С.М., Лямцева О.В.</i> ОСОБЛИВОСТІ ПСИХІЧНОГО СТАНУ ДІТЕЙ З БРОНХІАЛЬНОЮ АСТМОЮ: ПОГЛЯД ДИТЯЧОГО АЛЕРГОЛОГА З ФІЛОСОФСЬКОЇ ПЕРСПЕКТИВИ.....	54
<i>Олексенко Р.І.</i> СТАНОВЛЕННЯ І РОЗВИТОК ФІЛОСОФІЇ ЦИФРОВОЇ МЕДИЦИНИ У КОНТЕКСТІ НОВИХ ВИКЛИКІВ І МОЖЛИВОСТЕЙ.....	55
<i>Поцулко О.А., Чабаненко М.Ю.</i> ПРОРИВ У МАЙБУТНЄ МЕДИЦИНИ ЧЕРЕЗ... ПИТАННЯ ФІЛОСОФІЇ	57
<i>Поцулко О.А., Опанасевич Т.С.</i> АПРІОРНІ ОСНОВИ АПОСТЕРІОРНИХ НАУК (НА ПРИКЛАДІ БІОЛОГІЇ, МЕДИЦИНИ ТА ЕКОНОМІКИ)	62
<i>Поцулко О.А.</i> МЕДИЦИНА 4П ЯК ФЕНОМЕН НАДІЇ	61
<i>Рижов О.А.</i> ІНТЕГРАЦІЯ ДОСВІДУ ЛІКАРЯ З СИСТЕМОЮ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ – ШЛЯХ ДО ФОРМУВАННЯ СУЧАСНОГО БРЕНДУ УНІВЕРСИТЕТУ.....	63
<i>Серіков К.В.</i> ЕТИЧНІ ТА ПРАВОВІ АСПЕКТИ СЕРЦЕВО-ЛЕГЕНЕВОЇ РЕАНІМАЦІЇ.....	65
<i>Спиця Н.В., Гула І. Д.</i> МЕДИЧНА АНТРОПОЛОГІЯ ЯК ОБОВ'ЯЗКОВА УМОВА ПОВНОЦІННОГО РОЗВИТКУ СИСТЕМИ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я В СУЧАСНИХ РЕАЛІЯХ.....	68
<i>Утюж І.Г., Робота Д.В.</i> ФІЛОСОФСЬКІ ПРОБЛЕМИ ЛАБОРАТОРНОЇ МЕДИЦИНИ.....	69
<i>Шубін В.О.</i> СОВІСТЬ, ЯК ОСНОВА ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЛІКАРЯ.....	71
СЕКЦІЯ 2. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ БІОЕТИКИ	
<i>Томаревська О.С., Елланська Н.Г., Бондаренко О.М., Чивільова Л.М., Поляков О.А.</i> ІНКЛЮЗІЯ ЯК ПЕРСПЕКТИВА ГЕРОНТОЛОГІЧНОЇ ІНТЕГРАТИВНОСТІ СУСПІЛЬСТВА ПІД ЧАС ВІЙСЬКОВОГО ТА ПІСЛЯВОЄННОГО ВІДБУДОВУВАННЯ КРАЇНИ.....	72

8. Aragona M, Kotzalidis GD, Puzella A. (2013) The many faces of empathy, between phenomenology and neuroscience
9. Ofengenden, Tzofit (2014). Memory formation and belief
10. Koch, Christof; Massimini, Marcello; Boly, Melanie; Tononi, Giulio (2016-05). Neural correlates of consciousness: progress and problems
11. Neuroscience in Ukraine: from history to modern times. URL: <http://usn.org.ua/index.php?id=nejronauki>
12. Війна та стрес. URL: <https://mdcexpert.com/articles/viina-ta-stres/>
13. Наскільки важливий сон для здоров'я людини? URL: <http://atocentr.sumy.ua/?p=6533>

ТРАНСГУМАНІЗМ ТА МОРАЛЬНЕ УДОСКОНАЛЕННЯ: ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК ТА ВИКЛИКИ

*Моргунов Владислав Олегович,
аспірант денної форми навчання кафедри урології
Науковий керівник: д.філос.н., професор Утюж Ірина Геннадіївна
Кафедра суспільних дисциплін,
Запорізький державний медико-фармацевтичний університет*

Трансгуманізм – це філософський напрям, який акцентує на технологічному вдосконаленні людського організму та інтелекту. Однією з його ключових мет є покращення фізичних та когнітивних можливостей шляхом використання новітніх технологій, таких як генетичні модифікації та імплантації. У цьому контексті виникає необхідність обговорення етичних аспектів трансгуманізму, зокрема його впливу на моральне удосконалення [1, с. 360-364].

Трансгуманізм спрямований на досягнення необмежених можливостей за допомогою технологічних інтервенцій. Це викликає питання про етичні межі втручання в природний порядок. Суттєвою стає необхідність розробки етичних стандартів, які визначають допустимі межі та обмеження використання технологій для покращення людських можливостей [2].

Однією з ключових ідей трансгуманізму є прагнення до морального удосконалення. Це передбачає розвиток етичних принципів, які гарантуватимуть відповідальне використання технологій. Проте, цей процес стикається з численними викликами та дебатами стосовно того, як визначити та застосовувати ці принципи в контексті технологічного розвитку. Трансгуманізм акцентує на особистій свободі та відповідальності в контексті вдосконалення. Людина повинна мати право визначати, які покращення їй необхідні, проте це пов'язано з відповідальністю за можливі наслідки своїх виборів. Співіснування особистої свободи та колективних етичних норм визначає межі дозволених технологічних втручань [3, с. 55-61].

Розробка моральних принципів вдосконалення передбачає формування колективного консенсусу щодо етичних стандартів. Це важливо для того, щоб уникнути конфліктів та забезпечити згоду суспільства щодо напрямку технологічного розвитку. Консультації з різних соціокультурних груп можуть допомогти сформувати більш об'єктивний та репрезентативний погляд на етичні аспекти [4].

Разом із можливостями технологічного вдосконалення приходять і ризики. Недоцільне використання технологій може призвести до негативних наслідків, таких як нерівності у доступі до вдосконалення, моральні конфлікти та непередбачувані наслідки для екосистем. Ефективне моральне удосконалення вимагає активної участі громадськості та освіти. Люди повинні мати можливість критично аналізувати етичні аспекти технологічного вдосконалення та приймати обґрунтовані рішення. Громадське обговорення може сприяти формуванню широкого консенсусу [5, с. 239-260].

Баланс між інноваціями та етикою визначає розвиток, який враховує потреби та цінності сучасного суспільства. Впровадження нововведень повинно враховувати етичні принципи та забезпечувати безпеку використання технологій. Забезпечення безпеки та регулювання є важливими аспектами у контексті технологічного розвитку. Стандарти безпеки та ефективне регулювання можуть уникнути негативних наслідків неконтрольованого впливу технологій на суспільство [6].

Висновки. Суспільство повинно усвідомлено впроваджувати трансгуманізм та моральне удосконалення для забезпечення гармонійного розвитку. Етична відповідальність та участь громадськості можуть сприяти побудові суспільства, яке враховує потреби та права всіх його членів.

Усі ці аспекти взаємодіють у складному ландшафті, де технологічний прогрес та моральне удосконалення взаємодіють, доповнюють одне одного та визначають майбутнє людства. Важливою умовою є продовження глибокого обговорення, освіти та участі громадськості для забезпечення сталого та етичного розвитку.

Список використаних джерел

1. Bostrom, N. (2005). A history of transhumanist thought. *Journal of Evolution and Technology*, 14(1), 1-25.
2. Harris, J. (2018). *Enhancing evolution: The ethical case for making better people*. Princeton University Press.
3. Agar, N. (2019) Commentary: The Implementation Ethics of Moral Enhancement. *Cambridge Quarterly of Healthcare Ethics* 28(1):
4. Powell, R. and Buchanan, A. (2016) The Evolution of Moral Enhancement. In S. Clarke, J. Savulescu, C. Coady
5. A. Giubilini, and S. Sanyal (Eds.). *The Ethics of Human Enhancement. Understanding the Debate*. Oxford: Oxford University Press
6. Fukuyama, F. (2004) *Transhumanism – The World’s Most Dangerous Idea*. <https://www.au.dk/fukuyama/boger/essay/> (accessed: 17.04.2021).

ОСОБЛИВОСТІ ПСИХІЧНОГО СТАНУ ДІТЕЙ З БРОНХІАЛЬНОЮ АСТМОЮ: ПОГЛЯД ДИТЯЧОГО АЛЕРГОЛОГА З ФІЛОСОФСЬКОЇ ПЕРСПЕКТИВИ

*Недельська Світлана Миколаївна,
д.мед.н., професор, зав. кафедри факультетської педіатрії,
Лямцева Олена Валентинівна,
асистент кафедри факультетської педіатрії,
Запорізький державний медико – фармацевтичний університет*

В спільноті лікарів, які працюють з пацієнтами, хворими на хронічні захворювання є чітке розуміння, що психологічний та психоемоційний стан відіграє одне з провідних місць у лікуванні. Бронхіальна астма (БА) у дітей є не лише фізичним захворюванням, але й складною ситуацією, що може суттєво впливати на психічний стан дітей як хронічне захворювання.

Слід зазначити, що психологічний стан дитини залежить від соматичного стану, який в свою чергу залежить від ступеню важкості бронхіальної астми, рівня її контролю, ефективності призначеного лікування та прогнозу, даного лікарем. При цьому значний вплив соматичного стану відображається на взаємовідносинах з батьками, близькими родичами та оточенням.

Батьки дітей, яким встановлюється діагноз БА відчувають невпевненість та розгубленість, виразність яких залежить від ступеня важкості та частоти проявів БА. Значна частина батьків, а особливо матері, можуть перебільшувати тяжкість хвороби та шукати альтернативні методи лікування, прибігаючи до методів нетрадиційної медицини ігноруючи лікування, призначене лікарем.

В той самий час, при дотриманні рекомендацій лікаря та ефективного лікування як у батьків так і у дітей з’являється надія та впевненість в стійкій ремісії.

Відчуття безнадійності батьків зчитується дитиною і дзеркалиться по відношенню до себе. Такі діти мають зміни психологічного стану та часто стикаються з проблемами сприйняття навіть близького оточення. Так, на прийомі лікар може помітити невпевненість в своїх діях зі сторони дітей, копіювання тривожної поведінки від мами, повторювання фраз, які говоряться при дитині стосовно її стану, зміни поведінки та недотримання призначеного лікування.

Окрім цього, від ступеня важкості БА залежить емоційне відторгнення дитини матір’ю. Це проявляється у вихованні за типом гіпоопіки, жорсткого поводження, зменшення тяжкості перебігу захворювання та байдуже відношення до лікування та ігнорування рекомендацій лікаря. При цьому, у матерів такої групи спостерігається чітке переважання почуття провини за хворобу дитини та відчай. Діти при цьому страждають від відсутності емоційного зв’язку та любові з матір’ю.

Будь-яке неадекватне відношення батьків до хвороби дитини можна назвати однією з причин формування спотворення внутрішньої картини захворювання та розвитку особистісних особливостей, які несприятливо впливають на перебіг захворювання та подальше покращення стану.

При спостереженні можна розглядати стійку тріаду: мати – хвороба – дитина, припустивши, що будь-яка перебудова всередині цієї тріади призведе до зміни взаємовідношень в ту чи іншу